

Остава ми по-малко от месец, докато навърша заветните 18 години. Макар да знам, че в самия ден няма да ми се появи бял косъм, нито бръчки около очите, няма да стана по-възрастна изведнъж, няма да ми се струпат всички отговорности на главата, все пак го очаквам с известен трепет и дори страх. 18-годишните не са деца, поне от гледна точка на обществото и на закона.

Когато кажа на хората около мен, че имам чувството как с всяка изминала година пораствам, те се смеят. Разбирам ги, очевидно е. Но в какво все пак се изразява порастването?

Моят детски свят беше мъничък – близък кръг от любещи родители, по-малка сестра и немного роднини и познати. От училище се прибирах право къщи. Живеех в един идеален свят изпълнен с герои от детски и приключенски романи. Родителите ми успяха да ме запазят от хаоса и мръсотията, които царят по улиците на големия град-свят, но затова пък бях станала малко необщителна и свита. Когато попаднах в среда от вярващи хора, различни от семейния кръг, това се промени. Започнах да общувам много повече – както с по-възрастни, така и с мои връстници. И,

естествено, веднага се натъкнах на проблем. Макар че той е проблем от философско, психологическо и социално естество, няма да го нарека така, няма да го нарека проблем на съвременното постмодернистично общество, нито пък на днешния човек, въпреки че тези характеристики до една са верни. Това е преди всичко моят проблем, твоят проблем, нашият общ проблем. Егоизмът...

Често ми се иска всеки човек да има отредена своя собствена планета – може и мъничка. Пространство, което да е само мое. Представяш ли си? Никой за нищо не те безпокои, никой нищо не иска от теб, не ти досажда, не те обижда, не се налага да се съобразяваш с никого, да си сдържаш нервите. Всеки е имал моменти, когато му се е искало да разкара, простете ми за грубия израз, другите от пътя си и да живее сам и независим. Независим? Нима не е това думата, която 18-годишните мълвят с възторг, малко преди и малко след навършването на паметната възраст? Абстракция... Нико-

га не можем да бъдем независими. Защото зависимостта е връзка, а едва ли има нещо, което да не е във взаимовръзка с нещо друго. Дори погледнато най-общо, математически: една Земя и близо седем милиарда души, които я обитават. Доста далече от моята мечта за лична планета, нали?

Докато мислих за егоизма, се зачудих останалите близо седем милиарда на планетата – те какво мислят за общото ни съжителство? Най-лесният и може би

У ВСИЧКИ НАС, ОЩЕ ОТ МАЛКИ, СЕ КРИЕ ПО ЕДИН ЕГОИСТ. И ДАПИ ОТ ЗАРОДИШЕ ПОРАСНЕ ДОТОПКОВА, ЧЕ ДА ИЗПЪЛНИ ЦЯПАТА НИ ЛИЧНОСТ, Е ВЪПРОС САМО НА ВРЕМЕ, ОБСТОЯТЕЛСТВА И МАЛКО ПОМОЩ.

ЗА ЕГОИ И ПОР

най-субективният начин да си съставиш свое виждане за общественото мнение по даден въпрос е да влезеш в нета и да започнеш да прескачаш от форум във форум. Оказа се, че по темата за егоизма не съществува еднозначно мнение. Една част от хората, както можеше да се очаква, дефинират егоизма като порок, недостатък на характера, неприятно, но често явление или, с две думи, като нещо лошо. Има такива, които се оплакват от егоизма на този или онзи, но като цяло не смятат себе си за егоисти. Други твърдят, че егоизмът има както положителни, така и отрицателни проявления. Четвъртото, за мое учудване твърде ширещо се мнение, е, че егоизмът е единственият възможен начин за оцеляване, и тези хора без притеснение и чувство за вина се афишират като егоисти. Попаднах и на статия, която отрича, че съществува обратното на егоизма явление – алтруизмът. По дефиниция алтруизмът е „безкористни подбуди, които водят до дей-

ствия в полза на другите". Подкован с немалко научни или поне привидно научни аргументи, авторът доказва на читателя, който би трябвало да е смяян от този лъч прорязваща истина всред мрака на самозаблудата, че алтруизъм няма, а егоизъм е цар на всемира.

И какво сега? Егоисти ли са хората, или не? За съжаление ще трябва да подкрепя

ВМА АСТВАНЕТО

дръзкия автор в един-единствен пункт от неговата теза. У ВСИЧКИ нас, още от малки, се крие по един егоист. И дали от зародиш ще порасне дотолкова, че да изпълни цялата ни личност, е въпрос само на време, обстоятелства и малко помощ.

Защо това явление ме ужаси дотолкова, че да му посветя този текст? Ами сблъсках се с него. Едва когато се сблъсках с нещо реално, можеш да определиш какво е. Не, не постъпиха гадно с мен, няма да се оплаквам. Открих го вътре в мен самата. Този бурен, който изпива всяка радост, всяко благословение, затъмнява светлината на Слънцето и застрашава със своята мощ да покори целия ти вътрешен свят-градина. Разбрах, че във взаимоотношенията ми както с другите, така и с Бога търся често само собствената си изгода. Макар и несъзнателно... Може егоизъм ми да не е ясно проявен, но е достатъчно, че рядко или почти никога не разглеждам събитията през погледа на другия, не се

опитвам реално да разбера как се чувства и мога ли с нещо да му помогна. На информация за другите автоматично отговарям с изречение, в което подлогът е АЗ. „Х е болен от рак.“ – „Ще се помоля за него, ако имам време и сили, но и без това при мен също нещата не са розови, а и Бог не чува моите молитви.“ и пък, още по-лошо: „Добре, че не съм аз.“ „Онзи просяк може утре да умре от глад на улицата.“ – „За какво да му давам пари, нали после аз няма да имам за закуска в училище. (А може и да се преструва, всъщност няма защо да се укорявам).“ Излишно е да продължавам с примерите. Не бързайте да ме упреквате в безсъръдечност, помислете първо дали вие се молите за болните си близки и дали давате на нуждаещите се хора.

Значи излиза, че егоизъмът е нелюбов към ближния. Обикновено за антоним на „любов“ се използва „омраза“. Не бих казала, че егоизъмът е „омраза“, затова приемам „нелюбов“ като по-точно. И каква се оказва картината в крайна сметка? Ние – в центъра, ближните – извън ползурението, целта – да оцелееш, средството – нелюбов. Всеки християнин, открил у себе си дори намек за подобна нагласа, би трябвало да е

покрусен. Защото Библията поставя други изисквания, други стандарти: „Възлюби Господа, твоя Бог, от всичката си душа, с всичката си сила, с всичкия си разум и ближния си – като себе си“ (Лука 10:27, СИ). Когато откриеш бурена на нелюбов у себе си, идеалната любов от 1 Кор. 13 гл. ти изглежда не просто непостижима, а дори клиширана и измислена. Но заповедта на Бога е: „ОБИЧАЙ!“, а не: „НЕ МРАЗИ!“ Тоест, става дума за активна любов.

В какво се коренеше тази липса на активна любов у мен? Нали от малка бях възпитавана в християнски добродетели? Нали бях толкова благословена и с църква, и с приятели, и с добри условия за живот? Къде беше пукнатината? Открих, че поне при мен всичко идваше от едно прекомерно вглеждане в себе си, с което моята личност дотолкова беше заета, че не й оставаше емоционалната сила да обича другите. Затова мисля, че егоизъмът е присъщ на незрялостта, на юношеството и на младен-

ческото, както го нарича апостол Павел. В този период се повдигат въпросите за смисъла на живота, за произхода му, за предназначението и ролята на отделния човек. Това е известната криза на идентичността или, казано накратко, търсенето на отговора на въпроса: „КОЙ СЪМ?“ Оказва се, че не можеш да продължиш, преди да спреш и да изясниш този въпрос.

Разбира се, и на мен не ми се размина. Питам близките си, досаждах и настоявах: „И все пак, коя съм аз?“ Те ме гледаха неразбиращо и изброяваха някакви мои характеристики или се опитваха да се измъкнат с евангелски клишета като: „Ти си Божие дете!“ (Което макар и вярно, в случая беше повече от неубедително.) А в моята глава продължаваха да бушуват бунт и недоволство срещу собствената ми неопределеност, срещу този многопластов образ, срещу многото лица. Чудех се дали това, каква съм, определя коя съм; дали съм това, което чувствам, което мисля, в което вярвам? Кой Аз-образ е най-реалистичен: този, който сама имам за себе си, или който приятелите ми имат за мен? А може би най-добре знаят неприятелите ми, които са се сблъскали с истинската ми същност? Дали съм момичето на родителите си, на църквата, на училището, на приятелките? И какво в крайна сметка вижда Бог в мен? Как Той характеризира хората – според техния грях или според благодатта, която им е дал?

Отговорът се оказа кратък и дойде като прозрение. Аз съм тази, която Бог променя непрекъснато, защото Той казва: „...ще дойдем при него и жилище у него ще (си) направим“ (Йоан 14:23). А нима Бог ще обитава там, където на престола седи Аз-ът? Аз-ът, мнимият цар, ще трябва да отстъпи на Истинския. Това не става изведнъж, а е процес, както повечето неща на света. Само на тази основа мога да се надявам на промяна, както в егоистичния ми характер, така и на всеки друг недостатък. Народът е казал: „Вълкът кожата си мени, но нрава не!“ Аз пък твърдя: „За Бога няма нищо невъзможно!“ („За човеците това е невъзможно, ала за Бога всичко е възможно.“ – Мат. 19:26)

МАРИНА
МУХАЙЛОВА